

Verksamhetsberättelse Eskilstuna Stadsmission 2019

1. Verksamheter

Eskilstuna Stadsmission bedriver professionellt socialt arbete utifrån en kristen värdegrund. Vi jobbar mot uppsatta mål som följs upp och revideras utifrån enskilda samtal med deltagare, deltagarenkäter, deltagarobservationer och deltagarråd, likväl som utifrån en nära dialog med olika samverkansparter, en aktiv omvärldsbevakning samt utifrån aktuell forskning. Vårt uppdrag som stadsmission är att se, lindra, förändra och bedriva opinion med fokus på människor i olika former av utsatthet. Vi har som mål att kunna erbjuda trygga vägar från utanförskap till innanförskap i samhället. Genom att bygga starka och lokalt förankrade nätverk där stadsmissionen tillsammans med det offentliga, medlemsförsamlingar, civilsamhället, näringslivet och enskilda privatpersoner skapas förutsättningar för innovativa former av samverkan kring gemensamma sociala utmaningar. Ju fler aktörer som samverkar desto fler dörrar och möjligheter kan öppnas för utsatta målgrupper och på så vis skapa en tryggare och mer inkluderande stad för alla.

1.1 Härbärgat

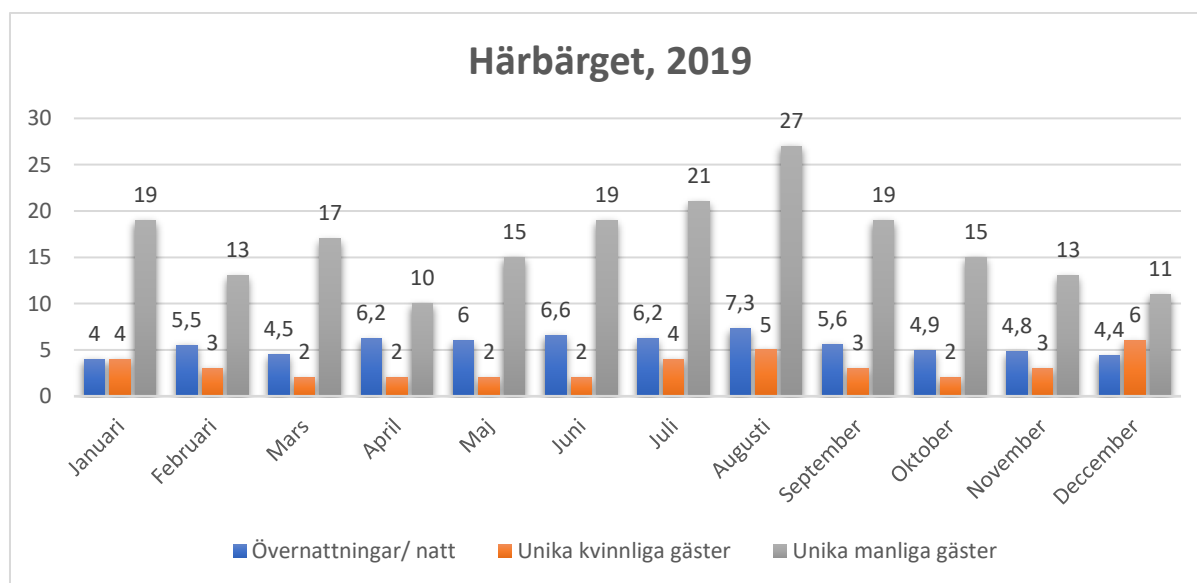
Målet med Härbärgat är att erbjuda en tillfällig och trygg plats att sova på, där elementära basbehov kan erbjudas. Härbärgat kan erbjuda totalt 10 platser för personer i akut hemlöshet, åtta för män och två för kvinnor. På Härbärgat finns inget absolut krav på nykterhet eller drogfrihet, men alla gäster behöver vara självgående och följa överenskomna regler för allas trygghet och säkerhet. Motiverande samtal och lågaffektivt bemötande är metoder och förhållningssätt som används i verksamheten för att på möta gästerna respektfullt och söka förståelse för individuella behov och förmåga.

De effekter som verksamheten syftar att uppnå för målgruppen är:

- Ökad chans till överlevnad (värme, mat och tillsyn)
- Ökad motivation/ hopp om förändring av livssituation
- Snabbare kontakt med myndigheter för den enskilde
- Ökad känsla av egenmakt
- Delaktighet i en trygg gemenskap (inkluderande)

Under 2019 hade Härbärgat 1907 övernattningar, varav 17% av de övernattande var kvinnor och 83 % av de övernattande var män. 16 kvinnor och 35 män som övernattade på Härbärgat under 2019 var för verksamheten helt nya. Antalet nya personer som aldrig tidigare varit i kontakt med Härbärgat ökar jämfört med tidigare år, medan det totala antalet är relativt konstant. Vi kan vidare se att 38% av kvinnorna endast uppsöker Härbärgat under en tillfällig, kort period (1-7 dagar) jämfört med 18% av männen. Motsvarande siffror för andelen långvarigt återkommande till Härbärgat (under 6 månader eller längre tid) är 18% av kvinnorna och 61% av männen. Kvinnor i hemlöshet har en mer rörlig och flyktig livsstil, kantad av skuld och skam, därför är det vanligare att kvinnor i högre grad försöker lösa sin akuta situation på egen hand genom att exempelvis inleda en relation för att få tak över huvudet. Dessvärre är dessa relationer ofta mycket destruktiva och kantade av fysiska, psykiska och sexuella övergrepp. Män har en större benägenhet att be om hjälp och göra sig synliga i sin situation. För många män är det dock svårt att komma vidare p.g.a. bostadsbrist och svårigheter att följa handlingsplaner för vidare stöd och hjälp.

Under 2019 var genomsnittsbeläggningen 5,5 personer per natt. Då det periodvis varit fler akut hemlösa personer än tillgängliga sängplatser så fick Härbärgen under 2019 neka kvinnor vid fyra tillfällen och män vid 13 tillfällen p.g.a. platsbrist. Det finns från Härbärgen krav för återkommande gäster gällande delaktighet i planering för att få stöd och hjälp vidare ut ur sin akuta hemlöshet, med målet att finna ett mer stadigvarande boende och bättre livskvalitet. Likaså finns det tydliga regler/ rutiner för avstängning vid införsel av alkohol/narkotika/vapen, eller förekomst av hot och våld. Regelbundna uppföljningar sker med återkommande nattgäster och stöd erbjuds för att upprätta individuella handlingsplaner med stöd av antingen Personligt Ombud eller personal i den öppna Dagverksamheten. Det är inte ovanligt att vissa gäster fastnar i passivitet, eller p.g.a. dåligt mående vägrar medverka till någon form av förändring av sin livssituation, alternativt bryter pågående insatser, med tillhörande krav, för att återvända till Härbärgen. Vid dessa tillfällen kan personalen behöva stänga av nattgäster en kortare tid och kravställa delaktighet i en planering för att ta sig vidare. Avstängningar p.g.a. hot/våld och/eller bristande medverkan i planering för ett mer stadigvarande boende genomfördes under 2019 vid 4 tillfällen för kvinnor och vid 67 tillfällen för män. Anledningen till den kraftiga ökningen av avstängningar för män kan förstås utifrån den stora bostadskris som Eskilstuna befinner sig i, med långa väntetider för olika insatser i kombination med neddragningar på externa vårdplaceringar till förmån för hemmaplansvård.

15 tillbud anmäldes från Härbärgen under 2019, 11 av dessa under vinter/tidig vår, då det fanns några personer vistades på Härbärgen och i den öppna dagverksamheten som systematiskt hotade och skapade konflikter med olika personer i och kring verksamheten. Här fanns en stor utmaning att avväga var gränsen går för acceptabelt beteende kontra kunna erbjuda en trygg gemenskap för alla. För att stävja denna utveckling lade verksamhetsledaren i den öppna dagverksamheten upp en ny strategi, med krav på fler enskilda och stödjande samtal med de personer som medverkade till allvarliga konflikter i och kring verksamheten. Vid några tillfällen utsattes personal blev för hot och vid ett par tillfällen skedde skadegörelse på Stadsmissionens transportbil och fastigheten. Tillbudsrapporter nedtecknades och polisanmälningar gjordes vid skadegörelse och hot mot personal. Under 2019 genomförde personal på Härbärgen tre formella orosanmälningar (samtliga gällande män) till socialtjänsten gällande nattgäster där Härbärgen inte längre kunde erbjuda en sovplats p.g.a. oro för den enskildes och/eller andras liv.

Många av regelbundet återkommande nattgäster har någon form av substansberoende och/eller psykisk ohälsa. Under 2019 har det varit ett stort flöde av droger runt om i staden, vilket direkt påverkar allt som sker i och kring verksamheten. Fler yngre personer med komplext missbruk har rört sig i och kring Härbärgets och förekomsten av handel med droger och/eller stöldgods har upptäckts och hanterats vid flertal tillfällen. En nära kontakt med både väktare och polis är viktigt i perioder av det slaget för att motverka en spridning och tolerans mot kriminell verksamhet i eller kring verksamheten. Personer med antisocialt beteende, bristande impulskontroll och benägenhet att ta till våld (vapen) har under året varit en nytillkommen utmaning för personalen att hantera. Likaså personer med komplex psykisk ohälsa där det är svårt att förhålla sig till andra och gemensamma förhållningsregler. Personer med komplex problematik (beroende och psykisk ohälsa) är också en grupp som är svåra att matcha till en långsiktig och hållbar boendelösning, då de flesta stödboenden är villkorade med olika regler och där det finns begränsningar i resurser för att anpassa stöd och hjälp utifrån den enskildes förutsättningar och behov. Det är fortsatt svårt att få samordnat stöd och hjälp kring både beroende och psykisk ohälsa.

Härbärgets verksamhet och arbetsmetod handlar om att bygga och bibehålla tydliga och stödjande strukturer, förutsägbarhet och respektfullt bemötande för att skapa trygghet och möjlighet till personligt växande för alla. För att skapa goda förutsättningar för detta arbete krävs kontinuitet i ett arbetslag, med en god sammanhållning. Under 2019 har Härbärgets arbetslag genomgått flera förändringar genom att en verksamhetsledare tillkom till den nya öppna dagverksamheten och medarbetarna på Härbärgets fick ändrade scheman för att gå treskift (dag/ kväll/natt) och jobba på både Härbärgets och dagverksamheten. Därmed bildades ett arbetslag med ny arbetsledare och nya medarbetare. Under året har det dessutom skett flera förändringar i arbetslaget, en provanställning avslutades, en nyrekryterad medarbetare lämnade för ett nytt jobb och en medarbetare kom tillbaka efter sin föräldraledighet. Dessutom MBL förhandlades ett nytt schema fram under våren för att lägga om schemat så att tre medarbetare med stadigvarande jobbar endast kväll/ natt på Härbärgets medan en medarbetare mer stadigvarande jobbar i den öppna dagverksamheten tillsammans med verksamhetsledaren. I december meddelade dock verksamhetsledaren att hon erbjudits ett nytt jobb, så Härbärgets står inför nya förändringar och utmaningar i början av 2020.

Under 2019 hade Härbärgets en fortsatt god samverkan med Frivården och totalt 40 personer genomförde samhällstjänst i verksamheten, omfattande totalt 765 timmar. Dessutom kompletterade totalt 15 olika volontärer verksamheten med sammanlagt drygt 150 arbetstimmar i form av matsservering och socialt umgänge med nattgästerna främst under kvällar men även som back-up till ordinarie personal vissa nätter.

1.2 Öppen Dagverksamhet

Dagverksamheten riktar sig till personer som befinner sig i hemlöshet, långvarig arbetslöshet, beroendeproblematik, psykisk ohälsa eller av andra orsaker socialt utanförskap. Innehållet är skapat utifrån målgruppens behov och önskemål och byggs upp i samverkan med det omgivande samhället.

De effekter som verksamheten syftar att uppnå för målgruppen är:

- Ökad delaktighet i samhället
- Ökad egenmakt

- Känsla av mening och sammanhang
- Förbättrad fysisk och psykisk hälsa
- Minskat utanförskap

Sedan uppstart har Dagverksamheten haft öppet alla vardagar kl 8-16 och är bemannat med två personal. Verksamheten finns i direkt anslutning till Härbäretet och stadsmissionens personliga ombud. Personalen erbjuder en välkomnande gemenskap, stöd och hjälp med akuta basbehov, stöd och lotsning vidare utifrån behov, allt efter målgruppens önskemål. I verksamheten erbjuds målgruppen grötfrukost och kaffe utan kostnad samt möjlighet att köpa sopplunch och smörgåsar till självkostnadspris.

Varje vecka erbjuds gästerna ett Brukarråd där de som vill får vara med att planera och uttrycka aktiviteter som önskas och kan antas vara gynnsamma för att individen ska nå sina egna uppsatta mål och öka sin livskvalitet. Ett regelbundet återkommande inslag i verksamheten är den matlagningskursen där man tillsammans planerar, inhandlar råvaror, lagar mat och äter tillsammans. Det finns ett kreativt rum som finns tillgängligt under verksamhetens öppettider där man kan måla, handarbete, lyssna på musik eller något annat som man upplever vara stimulerande.

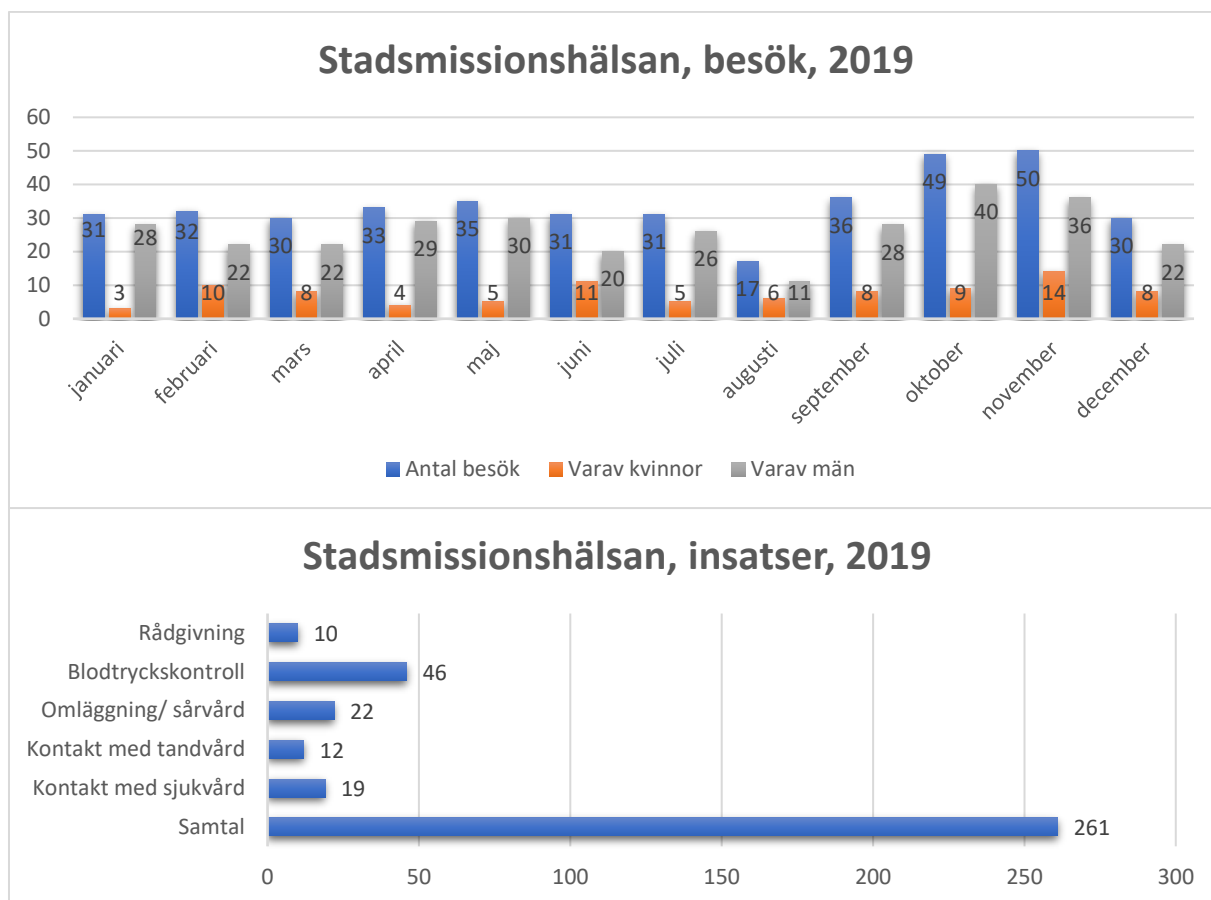
Citat från en besökare: Det är precis som att komma hem, som ett vardagsrum, fast bättre. Här behöver jag inte vara ensam och det finns alltid någon som lyssnar! (Man 67 år)

1.3 Stadsmissionshälsan

Stadsmissionshälsan har under onsdagseftermiddagar varit en del av det stöd och den service som Dagverksamheten har kunnat erbjuda sedan januari 2019. Vi har sett en stor skillnad i att kunna erbjuda Stadsmissionshälsan som en del av en daglig verksamhet, i jämförelse med uppstarten under 2018, då vi endast kunde erbjuda drop-in besök med enkel fika en eftermiddag i veckan utan kringliggande dagverksamhet. Stadsmissionshälsan tar emot alla målgrupper för olika vårdbehov och rådgivande samtal och bemannas av två sjuksköterskor från primärvården (Asyl- och Migranthälsan). Det har under 2019 blivit mycket tydligt hur viktigt det är med personalkontinuitet och trygghet i just vårdkontakter för många människor som lever i utsatthet och utanförskap. Stadsmissionshälsan har blivit mer än bara en kontakt med vården, det har blivit en viktig social samvaro och trygghet i livet för flertal deltagare. För vissa är mötet med Stadsmissionshälsan kanske enda gången de lämnar hemmet på en vecka. Särskilt viktigt har Stadsmissionshälsan visat sig vara för personer med långvarig och problematisk kontakt med psykiatrin. Fördelen med att Stadsmissionshälsan erbjuds via Dagverksamheten är att sjuksköterskorna kan, med den enskilde patientens medgivande, involvera personal för att för att under resterande del av veckan kunna vara behjälplig i uppföljning av sjukvårdskontakter. Ytterligare ett mervärde av att kunna Stadsmissionshälsan i samband med en öppen Dagverksamhet är för personalen att kunna få råd och stöd, och i vissa fall en bedömning, vid oro för enskilda personers hälsotillstånd. De effekter som Stadsmissionshälsan syftar att uppnå är minskad fysisk och psykisk ohälsa genom att:

- Erbjud drop-in kontakt utan tidsbokning
- Erbjud enklare undersökningar och omplåstringar på plats
- Skapa vägar in till nya vårdkontakter för personer i olika former av utsatthet
- Skapa respektfulla, tillitsfulla och trygga vårdkontakter

- Erbjuder stöd i form av uppföljning och samordning av pågående sjukvårdskontakter

Under 2019 (semesterstängt v. 30-34) hade Stadsmissionshälsan totalt 405 besök, varav 91 av kvinnor och 314 av män. Vid två tillfällen under 2019 genomförde Stadsmissionshälsan även två föreläsningar, utifrån deltagares önskemål, den ena om hjärt- och kärlsjukdomar och den andra om diabetes. Detta är sjukdomar som många av deltagarna lider av eller riskerar att drabbas av, därav var intresset stort och cirka 15 personer deltog vid respektive föreläsning. Den stora efterfrågan på samtal med Stadsmissionshälsans sjuksköterskor vittnar om ett stort behov av att få samtala om oro kring den egna hälsan och erfarenheter från tidigare kontakter med sjukvården. Att erbjuda möjligheten att knyta en tillitsfull kontakt med vården i en trygg och bekant miljö har visat sig vara mycket betydelsefullt för våra deltagare, då många har upplevt sig osedda, svikna, kränkta och felbehandlade i tidigare vårdkontakter. Minst lika betydelsefullt är det att Stadsmissionshälsan bemannas av en liten och återkommande grupp sjuksköterskor som ges tid att bygga trygga relationer med våra deltagare.

1.4 Samverkan med Folk tandvården Sörmland

De effekter som samverkan med Folk tandvården Sörmland syftar att uppnå är minskad fysisk och psykisk ohälsa, samt minskat utanförskap hos målgruppen genom att:

- Skapa vägar in till nya vårdkontakter för personer i olika former av utsatthet
- Öka tillgängligheten av tandvård för personer i ekonomisk utsatthet
- Skapa respektfulla, tillitsfulla och trygga vårdkontakter

Sedan början av 2017 har vi haft ett pågående samarbete med Folktandvården Sörmland gällande gratis akuttandvård för hemlösa och ekonomiskt utsatta personer i Eskilstuna. Ett team av tandläkare, tandsköterskor och tandhygienister arbetar ideellt, i nära samverkan med Stadsmissionen, för att möjliggöra lättillgänglig tandvård. Bristande tandhälsa är mycket vanligt hos våra målgrupper och det skapar fysiska, såväl som psykiska och sociala problem. Personer i stort behov av akut tandvård, kostnadsförslag och vidare behandlingsåtgärder som uppsöker Stadsmissionen erbjuds inledande hjälp via tandvårdskliniken på vissa utvalda datum under kvällstid. Under 2019 har vi fått några få nya tider tandvårdskliniken, på grund av pågående omfattande tandvårdande åtgärder som pågår sedan 2018. Dessutom har flera i tandvårdsteamet slutat eller sjukskrivits, vilket innebär att de har färre volontärstimmar till sitt förfogande. Långa väntetider på att få en tandläkartid har under året inneburit att flera personer med omfattande och relativt akuta behov av tandvård har upplevt sig lurade och svikna. Det är en inbyggd problematik i sådana här former av samverkan, att vi kan erbjuda en kontakt, men dock inte påverka tillgängligheten.

1.5 Personligt ombud

I Eskilstuna finns totalt fem Personliga ombud (PO), varav en är anställd av Eskilstuna Stadsmission och övriga fyra är anställda av Eskilstuna kommun. Varje vecka ses hela PO-teamet för avstämningar och ärendedragningar, däremellan samverkar Stadsmissionens och ett av kommunens PO kring personer i hemlöshet med substansberoende och psykisk ohälsa, med särskilt fokus på kvinnor. Vad som ingår i POs uppdrag, samt vilken målgrupp som omfattas av POs uppdrag, regleras av Socialstyrelsen och följs upp av Länsstyrelsen. Årligen inlämnas till Länsstyrelsen en återredovisning av det arbete som PO har utfört gemensamt med ansökan om nästkommande års statsbidrag. Åtterapporteringar och statsbidragsansökningar sammanställs och skickas in av Eskilstuna Kommun, som även utbetalar de erhållna statsbidragen via ett samverkansavtal med Eskilstuna Stadsmission. Det innebär utmaningar att arbeta i ett organisationsöverskridande team då förutsättningar ser olika ut, Stadsmissionens PO sitter t.ex. i direkt anslutning till Dagverksamheten och möter många ur målgruppen via obokade drop-in besök, medan kommunens PO sitter i ett kontor och jobbar utifrån förbokade möten. Under 2019 har ett arbete för att stärka samhörighet och samverkan mellan Stadsmissionens och kommunens PO genomförts, bl.a. genom en halvdags workshop för att tydliggöra det gemensamma uppdraget och de organisatoriska skillnaderna.

Personligt Ombud jobbar på uppdrag av den enskilde genom att:

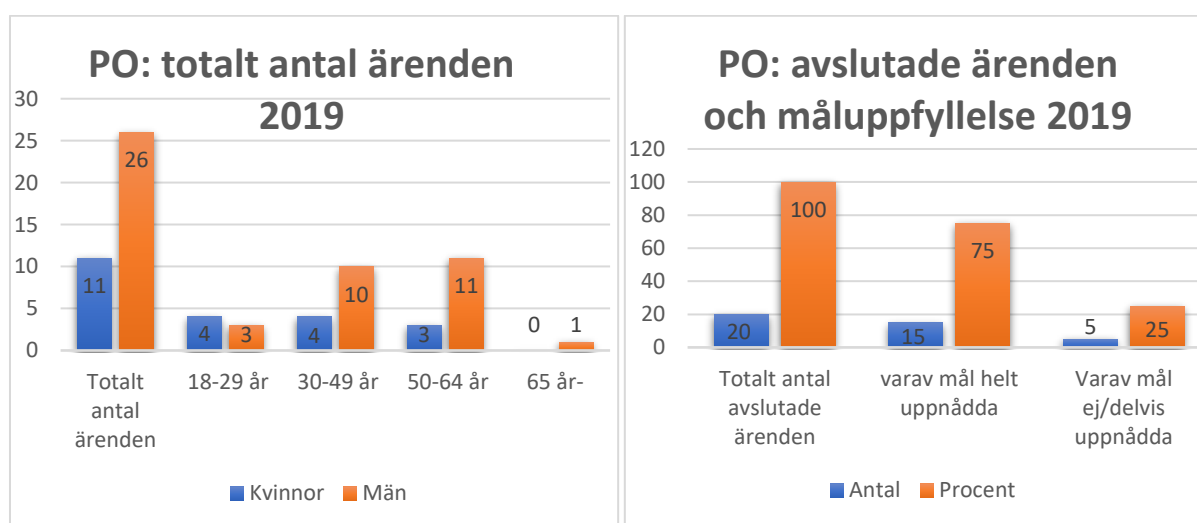
- Ge information, råd och stöd
- Stötta i kontakter med olika myndigheter
- Hjälpa till att få insatser samordnade
- Ge stöd för att få rätt till vård, stöd, service, rehabilitering och sysselsättning
- Uppmärksamma och rapportera systemfel och brister i vårt samhällssystem

De effekter som verksamheten Personligt Ombud syftar att uppnå för målgruppen är:

- Ökad motivation/ hopp om förändring av livssituation
- Förbättrat fysisk och psykiskt mående
- Ökad egenmakt
- Ökad delaktighet i samhället
- Ökad livskvalitet

PO jobbar enbart på den enskilde individens uppdrag och ska i sitt uppdrag vara aktivt omvärldsbevakande och bära ett tydligt deltagarperspektiv. Via POs arbete inkommer många synpunkter och önskemål från våra målgrupper, som vi använder i utvecklingsarbetet av Stadsmissionens sociala verksamheter. PO har en viktig nätverkande roll, både externt och internt. POs nära dialog med våra övriga verksamheter skapar en trygghet för målgruppen och bidrar till ett betydelsefullt mervärde. PO kan följa den enskilde individen på dess väg mot upprättelse, från akut hemlöshet till en avslutande stödjande kontakt på väg in i samhällsdeltaktighet med tillhörande sysselsättning och eget boende. Under hela resan från utanförskap till innanförskap kan PO finnas med som ett stöd, tills den enskilde känner sig redo att avsluta kontakten. Att kunna finnas kvar för en individ, oavsett vilka insatser som är aktuella och oavsett vilken aktör som erbjuder insatsen, skapar en trygghet som i många fall är den avgörande faktorn för att en individ ska våga ta nya steg mot förändring av sin livssituation.

PO har under 2019 haft 37 aktiva ärenden och 229 kortare råd- och stödkontakter. Vi ser att antal ärenden är i stort sett oförändrat (38 under 2018), däremot ser vi en kraftig minskning gällande de kortare råd- och stödkontakterna (480 under 2018). Detta kan förklaras med Dagverksamhetens start i januari 2019, då personer som faller utanför POs målgrupp nu också har kunnat vända sig till Dagverksamhetens personal för råd och stöd i olika frågor. De övervägande orsakerna till kontakt med PO under 2019 var behov av att få stöd i kontakt med olika myndigheter, stöd gällande ekonomi, hjälp att söka bostad samt stöd i kontakt med sjukvården.

Antalet kvinnor bland POs ärenden har mer än fördubblats under 2019 (13% 2018 och 30 % 2019). Fler kvinnor som sökte upp PO 2019 stod inför en avhysning eller var bostadslösa utan någon annan kringliggande problematik. Överlag var det under 2019 fler som sökte stöd av PO utan att höra till målgruppen. Resurser att erbjuda stöd och hjälp till den enskilde finns, särskilt i och med den intilliggande Dagverksamheten, men det visade sig tydligt att många samhällsresurser saknas. Psykiatrin har långa köer, det finns stora svårigheter att få hjälp om man har stödbehov inom flera områden (psykiatri, missbruk och/eller somatiska svårigheter), det är brist på hållbara boendelösningar, bostadsbristen är utbredd, det finns mycket få insatser och stöd att tillgå för personer i ett aktivt missbruk, inkomstkrav har skärpts, den ökade digitaliseringen utestänger utsatta grupper från olika offentliga system

(krav på bank-id t.ex.). PO synliggör hur detta medför att fler utsatta grupper riskerar att bli hemlösa och färre får fungerande insatser från det sociala skyddsnätet.

Under 2019 fick PO flera ärenden, både kvinnor och män, som blivit våldsutsatta och levde under allvarliga hot samt var i behov av akut skydd. PO kunde synliggöra hur bristfälligt samhällets skyddssystem är särskilt för personer som lever papperslösa och statslösa och utsätts för brott. När samhället brister kan PO vara den enda som inte ger upp, som står kvar, för den utsattas talan och ordnar tillfälliga akuta lösningar för att säkra överlevnaden hos den enskilda.

Jag blev utsatt för upprepade våldsamma övergrepp av flera främmande män. Eftersom jag lever i Sverige som statslös så trodde de att jag var ett lovligt byte. De skrattade åt mig samtidigt som de gjorde mig illa. De sa att jag aldrig skulle våga gå till Polisen, och om jag gjorde det så skulle de hitta mig och skjuta mig. Jag var övertygad om att jag skulle dö. De hotade mig med pistol, de drogade mig och låste in mig. I tre dygn pågick övergreppen innan jag lyckades fly. Jag tog mig till akuten för att få vård och hjälp. Polisen kom dit och tog emot min anmälan. Sedan var jag helt ensam, jag som statslös var helt rättslös. Ute på gatan kunde jag bli upptäckt och skjuten när som helst. Jag hade ingenstans att ta vägen. Jag var livrädd. Jag hade inte överlevt utan POs hjälp. Jag fick sova på Härbärgen, och dagtid kunde jag vara i Dagverksamheten med sällskap och stöd av personalen. PO förde envist dialogen med Polisen och Socialtjänsten så att jag efter drygt en månad beviljades tillfälligt uppehållstillstånd under den rättsliga processen och då också fick hjälp till skyddat boende på annan ort. (Kvinna, 29 år)

Det finns ett par olika berättelser från 2019 där personer som levt under allvarliga hot fått hjälp av PO att lämna Eskilstuna. Kontakten med PO bryts som regel inte vid en sådan händelse, den kan finnas kvar under en övergångsperiod som en trygghet och stöd i den nya livssituationen. När de överhängande hoten har eliminerats så kan vi se hur drogmissbruk kan brytas, boende fungerar och sysselsättning blir efter en tid aktuellt. POs flexibla sätt att arbeta skapar en trygghet och kontinuitet som möjliggör viktiga förändringsprocesser hos en målgrupp med komplex problematik.

Då PO enbart jobbar på den enskildes uppdrag, som i dialog med PO upprättar ett ärende med olika mål för förändring så ser vi också en mycket god effekt. 75% av de avslutade ärendena under 2019 hade fullt uppfyllda mål. Resterande 25% hade delvis uppfyllda alternativt ej uppfyllda mål, vilket i de flesta fall beror på att dessa individer har flyttat ifrån Eskilstuna och därmed avslutat kontakten med PO innan målen var uppfyllda. I vissa fall handlar det om att de uppsatta målen inte går att uppnå beroende på att de önskade insatserna inte finns att tillgå i kommunen. Under 2019 har PO deltagit i Sveriges Stadsmissioners arbetsgrupp kring hemlöshet, deltagit i utbildning i " Bostad Först"/ HLR / En säker hand (motverka människohandel, deltagit i regionala PO-träffar samt deltagit i konferenserna "Vuxna och psykisk hälsa" och " Trygga bostadsområden". Från och med hösten 2019 ingår PO i "Team Fält" tillsammans med tre andra medarbetare som jobbar fältuppsökande inom Eskilstuna Stadsmission, samtliga i team Fält är medlemmar i RIF (Riksförbundet för fältarbetare) och har under hösten gemensamt arbetat fram en manual och rutiner för säkert fältarbete. I december bjöd vi in kommunpolisen till Team Fält för att arbeta vidare kring förhållningssätt och rutiner för att minimera risker för hot och våld i fältarbetet.

1.6 Ungdomsguide

Drygt ett års förarbete bestående av omvärldsanalys, nätverkande med olika professionella samhällsaktörer och genomförda fokusgrupper med ungdomar resulterade i projektmodell Ungdomsguide. En projektmodell som använts i olika ansökningar om projektmedel, vilket resulterade i gåvobidrag från Stiftelsen Einar Belvén, Eskilstuna Energi och Miljö, Eskilstuna Kommunfastighet, Volvo, Sparbanksstiftelsen Rekarne och MB Fastigheter. Som första helt gåvofinansierade verksamhet kunde därmed Eskilstuna Stadsmissions första ungdomssatsning starta upp i april 2019. Två ungdomsguider rekryterades med uppdraget att kartlägga, bygga nätverk, jobba uppsökande på fältet samt jobba ombudsmannamässigt med målgruppen ungdomar (13-21 år) som befinner sig i olika former av utsatthet och utanförskap.

Ungdomsguide jobbar på uppdrag av den enskilde genom att:

- Ge information, råd och stöd
- Stötta i kontakter med skola, föräldrar, myndigheter och övriga sociala nätverk
- Hjälpa till att få insatser samordnade
- Ge stöd för att tillgå utbildning, vård, stöd, service, rehabilitering och sysselsättning
- Erbjuder forum och stöd för att synliggöra den enskildes röst och behov

De effekter som verksamheten Ungdomsguide syftar att uppnå för målgruppen är:

- Ökad motivation/ hopp om förändring av livssituation
- Förbättrat fysisk och psykiskt mående
- Ökad egenmakt
- Ökad delaktighet i samhället
- Ökad livskvalitet

Under de tre första månaderna genomfördes ett kartläggande och nätverkande arbete där de två anställda ungdomsguiderna besökte olika verksamheter inom kommun, landsting och civilsamhälle, som vänder sig till målgruppen. I dessa möten kunde Ungdomsguide informera om projektets syfte och uppdrag och sondera möjligheter till olika former av samverkan kring gemensam målgrupp. Det viktigaste i den kartläggande fasen var att etablera trygga nätverk för samverkan, för att snabbt kunna ta kontakt med rätt verksamhet och koppla på rätt riktad insats utifrån ungdomars uttalade behov. Under denna inledande period avslutades dock provanställningen för en av de två rekryterade ungdomsguiderna. Efter nyrekrytering (från tidigare sökande) kom Ungdomsguide nu att bemannas av en kvinna och en man (initialt två kvinnor) med olika ålder, bakgrund och med kunskap i fler språk. Då det endast är två personer som utgör Ungdomsguide så var matchning utifrån målgrupp och uppdrag en mycket hög prioritet.

Sedan april 2019 har Ungdomsguide haft 34 olika möten med offentliga, privata och civila aktörer, med fokus på samverkan. Intresset kring samverkan har varit stort, särskilt då tillgången på fältarbetande resurser kring målgruppen ungdomar inte längre finns inom Eskilstuna kommun. Två gymnasieskolor har bjudit in till fördjupad samverkan med Ungdomsguide, då de hade identifierat behov av att arbeta mer förebyggande för att minska skolavhopp, missbruk, kriminalitet och rekrytering till gäng. Vid 50 tillfällen under 2019 har Ungdomsguide varit närvarande och delaktiga på dessa gymnasieskolor. Denna samverkan mynnade ut i att Ungdomsguide bjöds in till utbildning i MVP (Mentors in Violence

Prevention) och sedan dess har medverkat tillsammans med lärare under 14 lektioner i gymnasieklass (åk 1) i våldsförebyggande förhållningssätt/ attityder. Under dessa lektioner har det blivit tydligt att förekomsten av våld har normaliserats, likaså attityden runt droger både vad gäller eget bruk och försäljning. I och med denna närvaro har kännedom om Ungdomsguide spridits och kontakt har kunnat knytas med flera ungdomar i behov av stöd och hjälp.

Under sommaren 2019 när den kartläggande fasen övergick i mer aktiv genomförandefas inleddes det fältinriktade arbetet. Vid åtta offentliga tillställningar/ festivaler som arrangerades av andra aktörer fanns Ungdomsguide med för att synas och knyta kontakt med ungdomar. Det viktigaste fältarbetande arbetet har dock genomförts i Eskilstunas olika stadsdelar, där ungdomar bor, vistas och känner tillhörighet. 99 uppsökande fältinsatser i olika stadsdelar har genomförts sedan juni 2019.

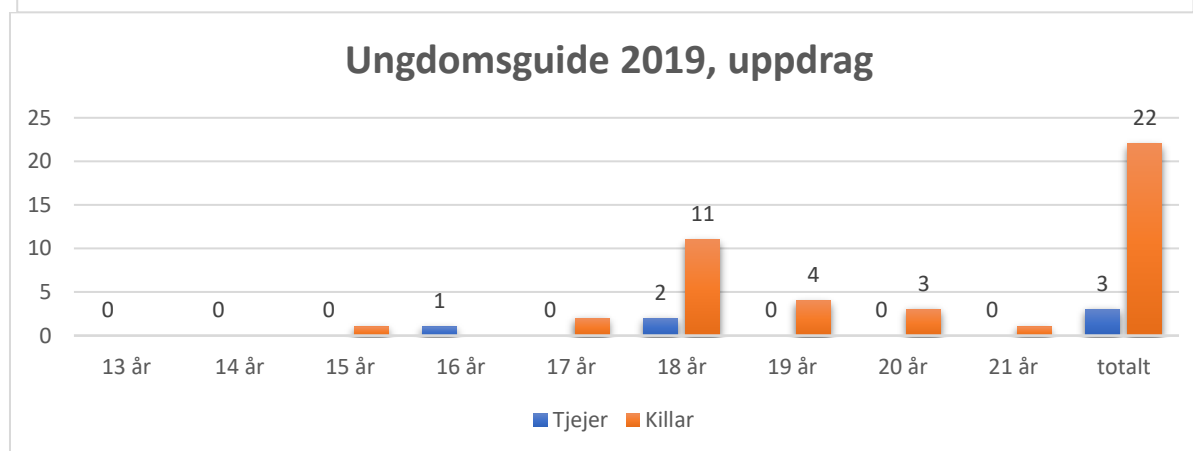
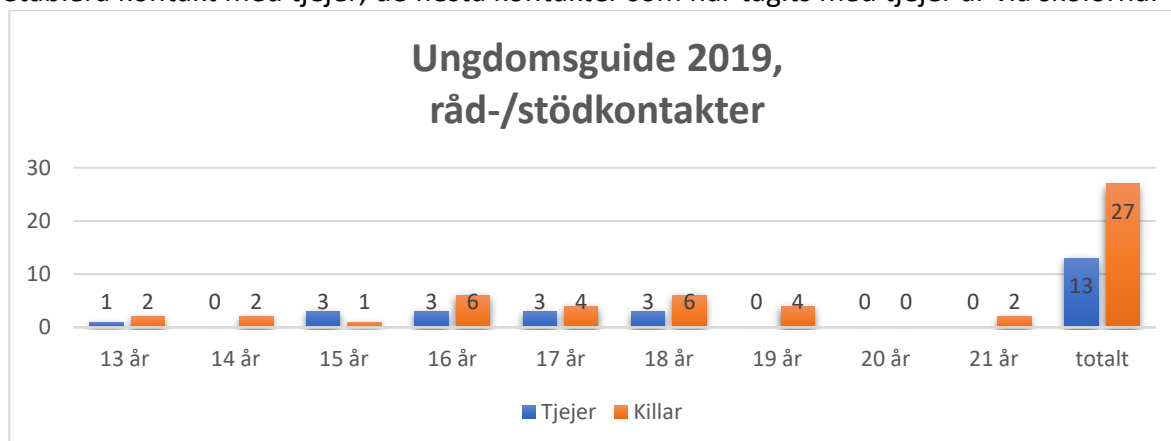

I uppstartandet av Ungdomsguide har medvetenhet funnits om att det kommer att ta tid att bygga trygga, tillitsfulla relationer med ungdomar. Att vara synliga, närvarande samt se och bekräfta de ungdomar som söker kontakt är förutsättningen för att bygga förtroende för att kunna erbjuda olika former av stöd och hjälp.

”Jag litar inte på vuxna va, dom lyssnar ju inte, alltså, dom fattar ju inte mitt liv. Sitter man på nåt möte så, efteråt vet jag inte ens vad det var dom pratade om. Å allt ska bli bra, dom lovar en massa, sen blir det inget av det. Värst är ju att dom säger att dom bryr sig å sen drar dom in både Polis å soc. Fatta, det går ju inte att lite på vuxna då.” (Kille, 16 år)

Genom ett lugnt, tryggt och kontinuerligt arbete så har Ungdomsguide knutit kontakt med många ungdomar under en relativt kort tid. Inledningsvis rör sig kontakterna om att bekanta sig, spela lite basket eller fotboll tillsammans, lyssna på musik och lättsamt prata om vardagliga saker. Ibland handlar det om att Ungdomsguide finns i närheten av situationer där gängivalitet och bråk ligger i luften. Många yngre personer som rekryteras som ”svans” till mer etablerade gäng har visat en nyfikenhet kring Ungdomsguides närvaro. Till en början är kontakten med Ungdomsguide försiktig där ungdomen efterfrågar råd och stöd kring enstaka saker. Att upprätta ett formellt uppdrag/ ärende med olika tillhörande mål är ett större steg att ta och kräver ett uppbyggt förtroende, men också en insikt hos ungdomen om vilken slags hjälp en är i behov av. Detta återspeglar sig i att det är övervägande yngre

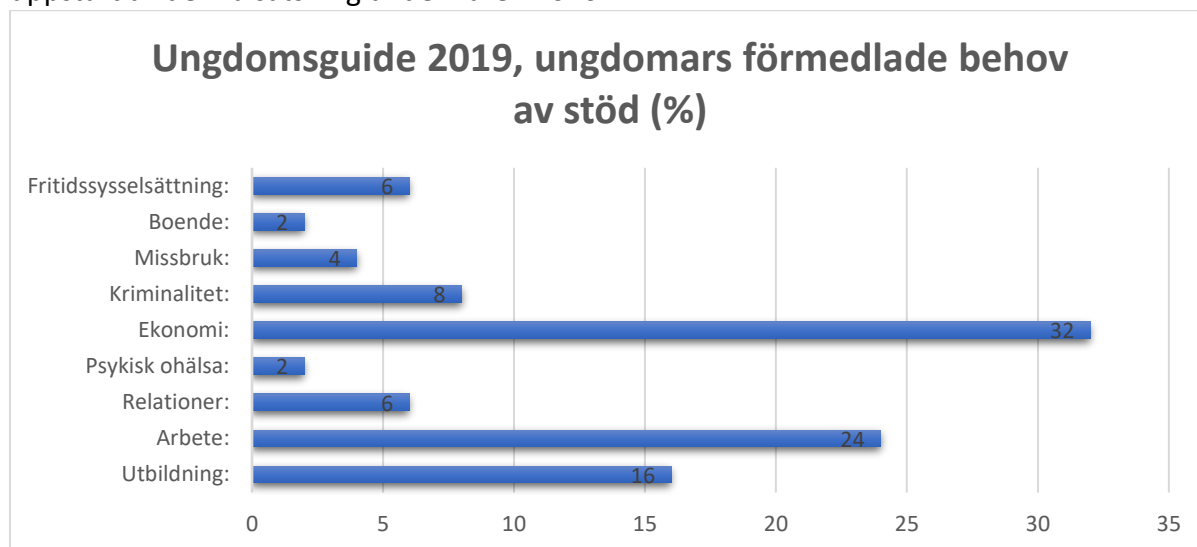
ungdomar som endast söker råd/stöd från Ungdomsguide. Det har generellt varit svårare att etablera kontakt med tjejer, de flesta kontakter som har tagits med tjejer är via skolorna.

Bland äldre ungdomar finns en större benägenhet att på egen hand ta kontakt och be om hjälp från Ungdomsguide. Det finns en insikt om det egna behovet av hjälp för att förändra sin livssituation. Vid 2019 års slut hade Ungdomsguide 25 formella, öppna och pågående uppdrag. Inga påbörjade uppdrag avslutades under året. 23 olika myndighetskontakter initierades av Ungdomsguide som en följd av dessa uppdrag. Bland de upprättade uppdragen har behoven varit störst gällande ekonomi, arbete och utbildning. Känslan av att stå utanför samhället, att inte kunna delta på lika villkor som andra uttrycks ofta. Alternativa karriärer finns att tillgå för dessa ungdomar, kantade av kriminalitet, droger och mycket pengar. Många av de ungdomar som Ungdomsguide kommer i kontakt med säljer droger då deras familjer lever i ekonomisk utsatthet/fattigdom och de känner ett ansvar för att bidra till familjens ekonomi. Höga hyror och hårdare krav för ekonomiskt bistånd/ bidrag medför att många ungdomar i denna situation upplever att de måste fortsätta sin brottsliga bana trots att de vill avsluta den. För ungdomar som sökt hjälp för att bryta ett pågående missbruk/beroende är svårigheten att klara av att bibehålla drogfrihet efter avslutad behandling, då placeringstider kortas ner och ersätts med hemmavårdsalternativ.

För Ungdomsguide är det en stor utmaning att förmedla alternativa karriärer och motivera till vägval som leder in i det etablerade samhället. Flera av ungdomarna har under året uttryckt en stor osäkerhet kring tillgången på mat. Ungdomsguide har lotsat flera av dessa ungdomar till vår verksamhet Matlaget, som kan erbjuda kompletterande matstöd till personer i ekonomisk utsatthet utifrån behov och situation. Som ett direkt svar på de behov som

framkommit hos målgruppen så anlätades en extern konsult i slutet av 2019. Uppdraget var att genomföra en förstudie med syfte att ta fram ett koncept på ett traineeprogram gemensamt med olika lokala företagare, och i nära samarbete med arbetsförmedlingen. Traineeprogrammet är tänkt att erbjuda möjligheten för ungdomar som har hoppat av skolan eller är arbetssökande att få prova på arbetslivet inom flera olika företag och motiveras till fortsatta studier genom coachande workshops och samtal ledda av Ungdomsguide. Möjlig uppstart av denna satsning under våren 2020.

Efter totalt sju månaders aktivt uppsökande fältarbete har Ungdomsguide kontinuerlig kontakt med totalt 65 ungdomar. Ett mycket större antal ungdomar utöver dessa 65 har god kännedom om Ungdomsguide och dess uppdrag. Vår analys är att allteftersom kännedom om Ungdomsguide sprids inom målgruppen så kommer fler ungdomar våga ta kontakt. Samverkan med skolor och fritidsgårdar ger en trygg och bra kontaktyta. Närvaron i de olika stadsdelarna bygger relationer på längre sikt bland ungdomar som lever ett destruktivt liv eller som är på väg in i ett. De som är på väg att bli avstängda från skolan eller redan är avstängda. De som inte har ett arbete eller praktik utan försörjer sig som försäljare av droger och ibland även vapen. Det är en stor utmaning att nå ut till fler tjejer. Särskilt i kriminella miljöer där det oftast är minderåriga tjejer som får bära droger, pengar och agera målvakter. Om de tas av polisen med droger på sig, så klassas det som eget innehav och beslagtas. Sedan måste drogskulden betalas tillbaka, ofta med hjälp av tjejens kropp, d.v.s. prostitution. Skam och skuld kantar dessa tjejers tillvaro, tystnadskulturen är utbredd, likaså normaliseringen av hur dessa tjejer behandlas. Det är en svår grupp att komma nära. För att försöka nå ut till fler unga tjejer inleddes under hösten 2019 ett samarbete med tjejjouren Meja och Hotel Munktell Bolinder för att öppna upp en ny mötesplats (Unga Eskilstuna) för ungdomar där både Ungdomsguide och tjejjouren finns på plats. Under 2020 planeras även att testa att öppna upp delar av Stadsmissionens lokaler för att erbjuda gemenskap och en egen mötesplats för Ungdomsguides målgrupp.

Under 2019 har Ungdomsguide ingått i ett EST-nätverk (Effektiv Samordning för Trygghet) gemensamt med Polis, vaktbolag, skolor, Fristadshus, Ung fritid, Team fritid, Vägvalet, Jobbcentrum och kommunkontorets trygghetssamordnare. Inom nätverket delas varje vecka rapporter om händelser och situationer runt om i kommunen, så att resurser från de olika aktörerna kan riktas där de som mest behövs. Genom kommunen har Ungdomsguide fått deltagit i utbildningar i MVP, ANDT samt utbildning i verktyg för att motverka rekrytering av unga till olika former av våldsbejakande

extremism. Genom Eskilstuna Stadsmission har utbildning skett i HLR och En säker hand (motverka människohandel). Ungdomsguide ingår i "Team Fält" tillsammans med tre andra fältarbetare inom Eskilstuna Stadsmission, samtliga i Team Fält är medlemmar i RIF (Riksförbundet för fältarbetare) och har under hösten gemensamt arbetat fram en manual och rutiner för säkert fältarbete. I december bjöd vi in kommunpolisen till Team Fält för att arbeta vidare kring förhållningssätt och rutiner för att minimera risker för hot och våld i fältarbetet.

1.5 Crossroads

Crossroads är en öppen dagverksamhet för utsatta EU-medborgare, en målgrupp som under 2019 blivit en än mer utsatt och utpekad grupp i Sverige i och med att kommunpolitiker på olika håll runt om i landet har röstat igenom tiggeriförbud och tillståndskrav för passivt pengainsamlande. Crossroads har ett stort fokus på basbehov, men ska också (utifrån tillgängliga resurser) erbjuda råd/stöd i olika myndighetskontakter, stödjande samtal och enklare former av undervisning. Crossroads har under 2019 haft mycket begränsade resurser vad gäller både personaltäthet och öppettider, trots det kvarstår målet är att erbjuda en trygg mötesplats med anpassat stöd för att stärka och stötta målgruppen som befinner sig i en mycket utsatt livssituation. De effekter som verksamheten syftar att uppnå för målgruppen är:

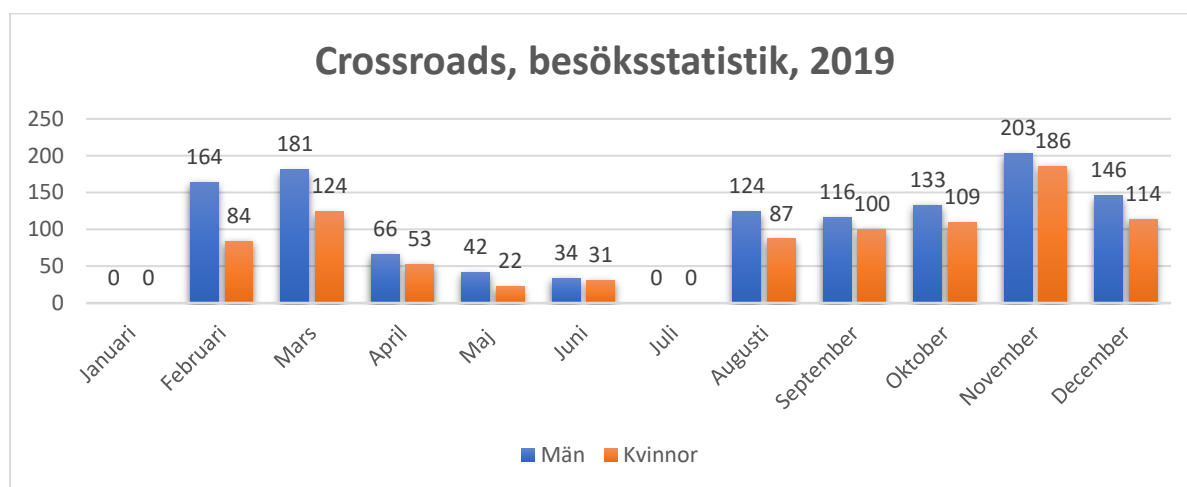
- Ökad chans till överlevnad (värme, mat och omsorg)
- Ökad motivation till förändring av livssituation
- Ökad känsla av egenmakt
- Delaktighet i en trygg gemenskap (inkluderande)

Från och med mars 2019 kortades öppettiderna ner (8.30-10, förlängt öppet torsdagar till kl. 12, med lunchservering) i och med uppstarten av specialprojekt Pentru Tine. Projektet möjliggjorde en stärkt finansiering kring arbetet med utsatta EU-medborgare, och frigörande av resurser för vidareutveckling av Matlaget. De korta öppettiderna i kombination med endast en personal i verksamheten medförde svårigheter att kunna erbjuda tillräckligt med tid och stöd till målgruppen för att täcka elementära basbehov såsom dusch, tvätt m.m. Detta har under året genererat stor frustration hos målgruppen och diskussioner om alla människors lika värde.

*Det är ju bra här, det är inte det, men när jag inte får det jag behöver blir jag bara så arg. Jag behöver ju den här hjälpen för att klara av att leva här. Men när ni förklarar så förstår jag ju att det kanske inte går att ge allt till alla, så jag är egentligen inte arg på er. Jag är arg på tillvaron.
(Man, 52 år)*

Utifrån begränsningar i resurser har Crossroads under 2019 i liten skala kunnat erbjuda samhällsinformation, alfabetiseringslektioner, kvinnohälsa samt undervisning i klockan och svenska språket. Detta är stöd som vi sedan tidigare erfarenhet vet underlättar livssituationen och stärker känslan av egenmakt hos målgruppen. Upplägget med att komplettera/ ersätta delar av Crossroads med projekt Pentru Tine var för att kunna erbjuda denna form av stöd de tider då Crossroads inte är öppet. Det blev under året tydligt att det var svårt för målgruppen att förstå och särskilja de olika verksamheterna, och utan tillgång till stöd med basbehov så har det varit svårare att väcka intresse och engagemang för att ta emot samhällsinformation och/eller undervisning.

Crossroads bemannades under större delen av 2019 av endast en personal, vissa dagar kompletterat av volontär eller person i arbetsträning. I slutet av året ökade antalet besökare såfrån mitten av november togs beslut att bemanna verksamheten med ytterligare en personal och förlänga öppettiden till kl. 11 för att tillse att målgruppens behov på ett bättre sätt skulle kunna tillgodoses samt att arbetsmiljön för personalen skulle tryggas. För att kunna erbjuda mer rättvis fördelning av tillgängliga resurser så har vissa veckodagar endast varit öppet för kvinnor och vissa veckodagar endast öppet för män. System för dusch, tvätt och klädlämnings utvecklas och justeras utifrån antal besökare och behov, för att säkerställa en rättvis fördelning av tillgängliga resurser. Crossroads var under 2019 stängt röda vardagar, samt 2 veckor under jul/nyår och 6 veckor under sommaren.

Under 2019 har Crossroads hållit öppet 188 dagar med sammanlagt 2119 besök. I snitt har det varit 11 personer/ dag i verksamheten. Antal besök per dag har återigen minskat jämfört med föregående år. Under 2019 mötte Crossroads 117 unika individer, varav 52 kvinnor och 65 män. Det är i stort sett samma personer från år till år som reser mellan Rumänien och Sverige och vänder sig till Crossroads. Den förändring som vi kan observera är framförallt i relationerna mellan kvinnor och män, där männen i allt större utsträckning har börjat hjälpa till och avlasta sina fruar. Kvinnorna berättar om detta, hur skönt det är och att det förenklar tillvaron. Männerna berättar att det känns bra att hjälpa till. Detta ser vi som en tydlig effekt av de samtal som kontinuerligt förs i verksamheten om varje enskild individs ansvar för sitt liv, rätt till sitt liv och vikten av ömsesidig respekt och jämlikhet. Crossroads bygger på att personal, volontärer och deltagare hjälps åt med städning, kaffekokning och liknande – på lika villkor. En viktig grundsten i verksamheten är att ingen har rätt att tala illa till eller om någon, och när någon mår dåligt möts det av respekt och omsorg.

Att komma hit, det är att komma till min svenska familj. Här tar vi hand om varandra och ger varandra kärlek. (Kvinna, 43 år)

I augusti 2019 infördes tillståndskrav för passivt insamlande av pengar i Eskilstuna. Den offentliga debatten har hårdnat och lokalpolitiker uttrycker tydligt att avsikten är att försvåra så att hitresta, fattiga EU-medborgare inte ska vilja stanna kvar. Även avhysningsförfarande från tillfälliga boplatser har skärpts och föregås ej längre av förvarningar och dialog med

målgruppen. Denna hårdnande attityd har setts som en signalpolitik för vissa privatpersoner och grupperingar som tycker illa om målgruppen och har som mål att de ska försvinna från vårt samhälle. Vi kunde följa hur hatbrott mot målgruppen intensifierades och blev grövre när tillståndskravet infördes. Vi rapporterade detta både till Polis och Kommunledningskontoret. Hatbrotten tog sig många olika uttryck: verbala hot, trakasserier, misshandel, vandalisering av boplatser/ bilar, och t.o.m. offentligt urinerande på enskilda individer utanför livsmedelsbutiker. Detta är en mycket allvarlig utveckling, särskilt som målgruppen lever utan möjlighet till skydd och därför inte vågar göra polisanmälningar av rädsla att bli än mer utsatt nästa gång. Konsekvenserna av dessa förändringar är att det har blivit än svårare för målgruppen att försörja sig, färre skänker pengar och det kostar pengar att söka tillstånd. Ändå fortsätter samma personer att återvända, för de ser inga andra vägar till överlevnad. Men utsattheten har ökat, likaså frustrationen:

Jag blir så stressad, snart ska jag resa hem igen och jag har inte tjänat tillräckligt med pengar. Min familj väntar på mig, de har så stora förväntningar. När man är borta så här länge så måste man komma hem med något positivt, något som gör livet hemma lite enklare. Vad är det annars för mening att vara här? (Man, 29 år)

Ansvarig personal för Crossroads har under 2019 deltagit i utbildning i HLR och En säker hand (motverka människohandel). Då ansvarig personal i Crossroads även är projektledare i specialprojekt Pentru Tine, som innefattar uppsökande fältarbete, så ingår hon i "Team Fält" tillsammans med tre andra fältarbetare inom Eskilstuna Stadsmission. Samtliga i Team Fält är medlemmar i RIF (Riksförbundet för fältarbetare) och har under hösten gemensamt arbetat fram en manual och rutiner för säkert fältarbete. I december bjöd vi in kommunpolisen till Team Fält för att arbeta vidare kring förhållningssätt och rutiner för att minimera risker för hot och våld i fältarbetet.

1.6 FEAD-projektet Pentru Tine (För Dig)

Pentru Tine är ett FEAD-projekt (styrt och finansierat av EFS-rådet) där Riksföreningen för Sveriges Stadsmissioner, är projektägare och fyra olika stadsmissioner deltar i projektet: Eskilstuna, Linköping, Stockholm och Uppsala. Pentru Tine är ett tvåårigt projekt som startade 1 mars 2019. Det finns en central projektledare i Stockholm och lokala projektledare i samtliga fyra medverkande stadsmissioner (i Eskilstuna innehar ansvarig för Crossroads tjänsten som lokal projektledare på 75% från och med september 2019), samt fältuppsökande team med sjukvårdsutbildning i Linköping och Stockholm, som även kommer Eskilstuna och Uppsala till del i projektet.

Målgruppen för projektet är Icke ekonomiskt aktiva personer som vistas tillfälligt i Sverige – de mest utsatta, med särskilt fokus på kvinnor, personer med funktionsvariationer och offer för människohandel. Pentru Tine har som mål att målgruppen ska:

- Få förbättrad kunskap om mänskliga rättigheter i Sverige, EU och hemlandet, samt relevanta samhällsinsatser.
- Få bättre förutsättningar att sköta hälsa, hygien och sanitet.
- Få bättre förutsättningar till stöd och vägledning vid utsatthet för brott - med fokus på människohandel, människoexploatering, hatbrott och prostitution

De effekter som Pentru Tine syftar att uppnå är:

- 65% av deltagarna projektet ska uppleva att de har fått information för att förbättra sin hälsa.
- 65% av deltagarna i projektet ska uppleva att de har fått adekvat samhällsinformation.

Projektet inleddes med en kartläggnings- och planeringsfas (mars-augusti) och övergick i september till genomförandefasen som består av:

- Uppsökande arbete i de områden som målgruppen befinner sig i kring region Linköping- Eskilstuna och Stockholm- Uppsala
- Gruppinformation med adekvat samhällsinformation
- Gruppaktiviteter/individuella erbjudanden om hälsorådgivning kring egenvård
- Gruppaktiviteter/individuella erbjudanden om information om olika psykiska, fysiska och sexuella problem

Sedan augusti har 189 insatser genomförts i Eskilstuna. Vissa dagar övergår Crossroads i Pentru Tine, med den skillnad att inget stöd med basbehov då kan erbjudas (reglerat av EFS-rådet), så målgruppen kan få rådgivande samtal och samhällsinformation inomhus, i en trygg miljö. Projektet har möjliggjort en timanställd tolk, som underlättar för Eskilstunas lokala projektledare att kunna jobba mer uppsökande på fältet (ej tillåtet med ensamarbete på fältet), även då Linköpings fältteam inte är på plats. De anställda i projektet har under 2019 fått utbildning i MI (motiverande samtal), samt lågaffektivt bemötande. Eskilstuna lokala projektledare ingår i Team Fält, tillsammans med tre andra fältarbetare inom Eskilstuna Stadsmission.

1.7 Matlaget

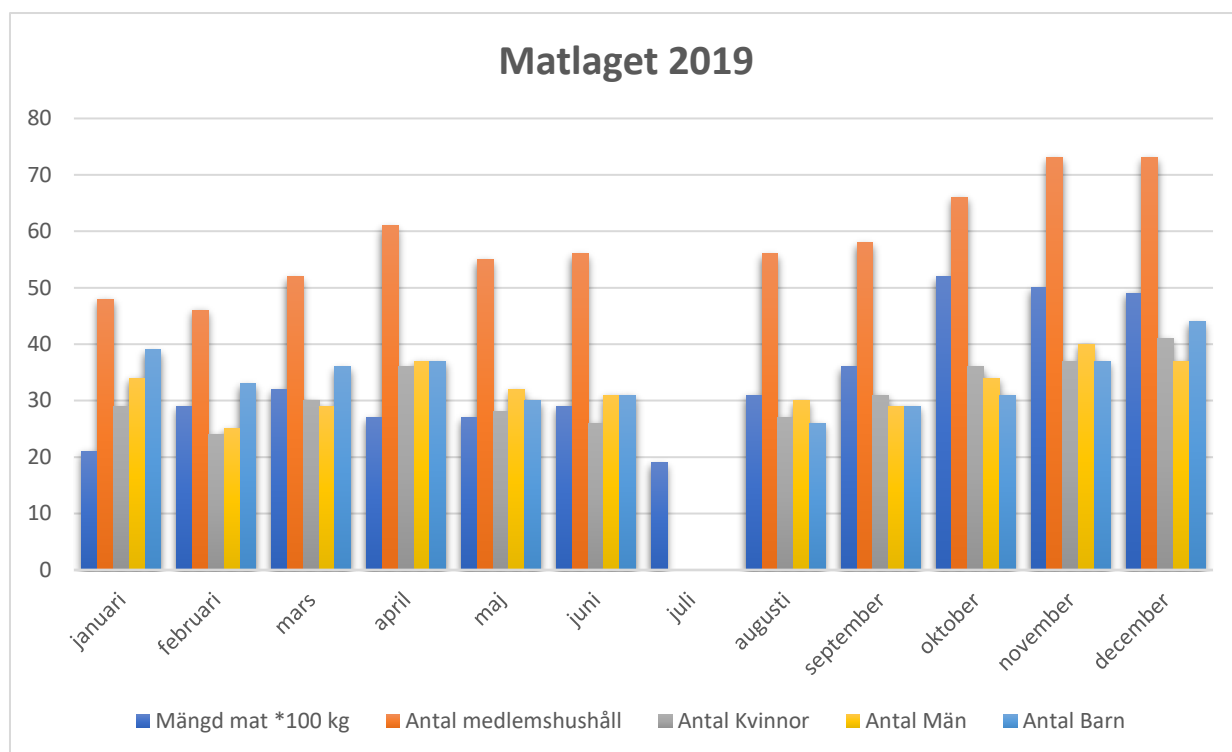
Matlaget är en verksamhet riktad till personer som lever i långvarig ekonomisk utsatthet. I Matlaget redistribuerades 42 ton funktionellt matsvinn under 2019, detta delades ut i form av: 8105 matkassar till medlemshushåll, 286 akutkassar, 134 matkassar till andra ideella aktörer, 316 akutmatlådor och 1400 kg till förädling i våra andra sociala verksamheter. Under 2019 utökades antalet livsmedelsbutiker från fem till nio, med vilka det finns avtal med kring funktionellt matsvinn. Matvarorna som hämtas har av butikerna sorterats ut p.g.a. kort datum, felmärkning och skadade förpackningar m.m. Matlagets chaufför, tillsammans med en person i praktik/arbetsträning, lämnar tomma varubackar i butikerna på avtalade dagar och tider samtidigt som fyllda varubackar hämtas. Varorna transporteras sedan i en obruten kylkedja för att vid avlastning vägas, sorteras, märkas upp vidare in i kylar/frysar/ lagerhyllor innan de packas i matkassar som fördelas till registrerade medlemshushåll, akutkassar, till våra olika verksamheter, samt till andra ideella aktörer då det finns överskott av vissa varor. De effekter som verksamheten syftar att uppnå för målgruppen är:

- Förbättrad ekonomi
- Förbättrat fysiskt mående
- Förbättrat psykiskt mående
- Ökad motivation till förändring av livssituation
- Ökad känsla av egenmakt

Till Matlaget kan personer ansöka om medlemskap om de har maximalt 4500 kronor kvar att leva på varje månad efter att hyra, el och försäkringar är betalda (baserat på en ensamstående person). Ansökan görs via den öppna Dagverksamheten, där ett samtal förs utifrån Kronofogdens motkraftssnurra (frågeformulär kring olika livsområden) för att kunna följa förändringar och effekter genom uppföljande samtal var tredje månad. Sedan januari 2019 kostar medlemskapet 100 kronor för tre månader, en egeninsats som medfört att medlemmar har blivit mer måna om att hämta sitt matstöd, istället för att som under tidigare år utebli utan att meddela sig. Efter tre månader kan den enskilde medlemmen välja att förlänga sitt medlemskap, som längst upp till ett år. Medlemskapet innebär för den enskilde att en överenskommelse görs med personal i Matlaget om en fast dag och tid varje vecka för uthämtning av matkassar.

Under året har tillgången på funktionellt matsvinn varierat väldigt mycket, därför är det en viktig del i verksamheten att förtydliga att det är ett kompletterande matstöd och inte är tänkt att ersätta egna inköp av livsmedel. Tips om att planera inköp, veckohandla, anpassa inköp efter det som finns i matkassen o.s.v. är ett sätt att jobba motiverande och stödjande för att stärka ekonomisk medvetenhet för att uppnå en mer balanserad vardagsekonomi. Under hösten deltog kommunens Budget- och skuldrådgivare i Matlaget under två veckor, det resulterade i många bra och respektfulla möten där många medlemshushåll vågade ta klivet och boka ett möte för genomgång av sin ekonomiska situation. Vid såväl ansökan om medlemskap, uppföljande samtal likväl som vid de regelbundna veckohämtningarna av matstöd i Matlaget erbjuds möjligheten att prata om livet i stort och det framkommer ofta många andra behov av stöd och hjälp, förutom ekonomi. I dessa fall hjälper personalen till att lotsa vidare till olika stödinsatser som finns att tillgå, ibland internt via exempelvis Personligt Ombud och ibland externt där kompetens och rätt matchad hjälp finns att tillgå.

Under året har antalet medlemshushåll, likväl som mängden redistribuerat funktionellt matsvinn varierat. Vid årets slut hade Matlaget 47 medlemshushåll, bestående av 29 kvinnor, 34 män och 39 barn. Vid 2019 års slut hade Matlaget 73 medlemshushåll, bestående av 41 kvinnor, 37 män och 44 barn. Mängden funktionellt matsvinn som Matlaget hanterar har ökat under hösten och vintern, från 2,1 ton i januari till 4,9 ton i december. Detta har flera orsaker, dels hade personalen under första delen av 2019 inte tillräckligt med tid och resurser för att väga och dokumentera allt funktionellt matsvinn (bortfall i statistiken) dels anställdes en verksamhetsledare på heltid från mitten av juli och ersatte den tidigare medarbetaren (deltid) som övergick till att bli projektledare i Pentru Tine och började säkerställa rutiner, mätmetoder och började föra en aktiv dialog med befintliga och nytillkomna livsmedelsbutiker för att säkerställa flödet av livsmedel. I och med rekrytering av en verksamhetsledare inleddes ett fördjupat kvalitetssäkringsarbete i Matlaget, med fortbildning för medarbetarna kring hantering av livsmedel, dialog med Miljö och Hälsa för att säkerställa rutiner i verksamheten samt en aktiv dialog för vidareutveckling av verksamheten. Exempel på nya idéer var att motivera medlemmarna att köpa dramaten för att transportera maten i, för att minska förbrukningen av plastkassar. Det resulterade i att 40% av medlemshushållen införskaffade en dramaten och vi har nästan halverat plastförbrukningen i Matlaget.

En del av medlems-hushållen har mer kortsiktiga behov av matstöd, då de har hamnat i en tillfällig ekonomisk kris där de ligger efter med räkningar och behöver betala av släpande skulder för att komma i balans igen. En annan del av medlems-hushållen är de som av olika anledningar har hamnat i samhällets marginaler. Kringliggande problematik, förutom ekonomi, ser olika ut. Ungefär en tredjedel av medlemmarna har någon form av beroendeproblematik, ungefär en tredjedel är ensamstående föräldrar ofta i en situation av långtidssjukskrivning och/eller psykisk ohälsa eller funktionsvariationer. Sedan finns det medlems-hushåll med psykisk ohälsa och funktionsvariationer, som inte fått tillräckligt med stöd för att klara av vardagen och ekonomin. Enstaka medlemmar lever gömda och är papperslösa. Flera ensamkommande unga män har sökt sig till Matlaget med stöd an Ungdomsguide under året, då de inte har något ordnat boende eller tryggad inkomst men ändå går i skolan. Många av medlemmarna i Matlaget är till en början mycket avvaktande och misstänksamma och har dåliga erfarenheter av myndighetskontakter. Genom regelbunden kontakt varje vecka kan personalen i Matlaget bygga förtroendefulla relationer och så småningom motivera till att våga ta nya myndighetskontakter för att få stöd till förändring av sin livssituation.

Jag fick kontakt med Budget- och skuldrådgivarna via Matlaget. Jag är så glad att jag bokade mötet med dom. Jag beviljades skuldsanering och i april 2020 så kommer jag att vara skuldfri, för första gången på många år. Tack vare att jag sköter min skuldsanering så har jag lyckats få ett förstahandskontrakt på min lägenhet också. Jag har t.o.m. kunnat lägga undan pengar för att kunna laga mina tändar. Inget av det här hade varit möjligt om jag inte hade fått hjälp med mat och annat från Matlaget. (Kvinna, 51 år)

Jag skulle inte komma ut eller upp ur sängen om jag inte hade den här tiden att passa. (Man, 31 år)

Matlaget erbjöd under våren 10 caféträffar med pysselaktiviteter under eftermiddagar, vilket var mycket uppskattat. Totalt deltog 58 kvinnor, 12 män och 48 barn. I samverkan med Hotel Munktell Bolinder arrangerades även en simskola i början av året, med totalt 11 deltagande barn från Matlaget. Dessa riktade aktiviteter för barnfamiljer synliggjorde behovet av stöd i sin föräldraroll. En ekonomisk stress i kombination med eget dåligt mående och barn med särskilda behov skapar en konstant oro och känsla av otillräcklighet. Sällan finns ett stöttande nätverk att tillgå för dessa föräldrar, vilket medför att de blir mycket ensamma och aldrig upplever att de får en chans till återhämtning. På caféträffarna blev det tydligt hur svårt det är för föräldrarna att orka engagera sig och ha aktiv tid tillsammans med sina barn. Årets familjekollo planerades därför med temat "aktivt föräldraskap". Med hjälp av insamlade medel kunde Matlaget erbjuda ett fyradagars familjekollo på Stjärnholms Stiftsgård. 19 barn och 10 vuxna deltog gemensamt med två personal och en volontär. Barnen fick träna och spela upp teater, det fanns tid för mycket led och bad och målet var att försöka ge stöd åt föräldrarna att kunna vara delaktiga och aktiva tillsammans med sina barn. En del besvikelser uppstod hos en del av barnen, när föräldrar inte orkade, men då kunde personal och volontär stötta upp. Utvärderingen av kollo gav mycket fina omdömen, för vissa var kollo det bästa de upplevt på mycket länge.

Veckan innan jul lagade Matlagets verksamhetsledare ett eget julbord för Matlagets medlemmar, 43 deltog, med matvaror helt sponsrade från olika butiker. Inför jul fick Matlaget återigen ta del av Hotel Munktell Bolinders julklappsinsamling, vilket möjliggjorde att alla barnfamiljer fick extra stöd med julklappar till sina barn.

2. Samverkan, nätverk och utveckling av sociala verksamheter

2.1 Nätverk för samverkan

Samlas för Eskilstuna var det initiativ som Eskilstuna Stadsmission under 2018 var med och tog fram gemensamt med Arbetsförmedlingen, Eskilstuna Kommun, Sportive People, Sörmlandsidrotten och Humanitas som en del av Affärsplan Eskilstuna/ samhällsevolution. Samlas för Eskilstuna startades upp i januari 2019, med Eskilstuna Stadsmission som sammankallande. Under 2019 har fyra nätverksträffar genomförts med cirka 20 olika aktörer från det privata, civila och offentliga. Ur det stora nätverket har två mindre fokusgrupper skapats, utifrån de aktuella behov och samhällsutmaningar som nätverket i dialog har funnit som gemensamma och med en vilja att finna nya former av samverkan för att möta gemensamt. De två fokusgrupper som skapats är: ungdomar (i utsatthet) och generationsöverbryggande integrationsarbete. Båda fokusgrupperna har haft tre träffar vardera under året och Eskilstuna Stadsmission har varit delaktig i båda fokusgrupperna. I Samlas för Eskilstuna ökar kännedomen om vilka verksamheter och satsningar som bedrivs av olika aktörer, och möjliggör gemensamma satsningar när behov och målgrupp är gemensamma. I fokusgrupp ungdom har arbetet bl.a. lett fram till en mindre, operativ, tvärprofessionell arbetsgrupp som ska ses regelbundet och avpersonifierat lyfta komplexa ungdomsärenden för att se vilka aktörer som besitter olika kompetens och på så vis förhindra att ungdomen faller mellan stolarna. Stadsmissionens Ungdomsguider sitter med i denna arbetsgrupp. Från och med årsskiftet 2019/2020 lämnar Eskilstuna Stadsmission över den sammankallande rollen för nätverket till Svenska Kyrkan.

När Ungdomsguide startades upp i april blev Eskilstuna Stadsmission inbjudna att bli delaktiga i det lokala Brottsförebyggande rådet, gemensamt med Polis, Skola, Ung fritid, Väktare, fastighetsägare, Kommunledningen m.fl. I detta nätverk genomförs gemensamma utbildningsdagar och delas kontinuerligt aktuella lägesbilder över Eskilstuna via EST (Effektiv Samordning för Trygghet) rapporter som skickas in från respektive verksamhet varje vecka och sammanställs i ett gemensamt dokument som alla i nätverket får ta del av. Tack vare dessa EST rapporter kan alla fältarbetare, väktare och poliser rikta sina insatser där rapporterna indikerar oro, otrygghet och brottslighet. För Ungdomsguide har detta nätverk varit till mycket hjälp i sitt arbete. I december 2019 anslöt sig även Härbärgat, Dagverksamheten, Personligt Ombud och FEAD/ Pentru Tine till EST rapporteringen.

Under våren 2019 deltog Eskilstuna Stadsmission i en temadag kring människohandel på MdH, i regi av Frälsningsarmén. Den dagen var startskottet på en formering av ett lokalt nätverk med syfte att hitta former för samverkan lokalt för att motverka förekomsten av människohandel. En arbetsgrupp bildades, där Eskilstuna Stadsmission var en utav en handfull aktörer. I samband med en filmvisning om hur arbetet för att effektivt motverka människohandel ser ut runt om i Europa, bjöds allmänheten och politiker under hösten in till ett samtal kring hur vi lokalt kan stärka kunskapen om människohandel och hitta former för samverkan för att jobba förebyggande och stöttande. Behov av ökad kunskap och samverkan lokalt blev tydligt, vilket vi som stadsmission kan understryka då vi erfarit hur offer för människohandel möts av okunskap och ineffektiva system för stöd och hjälp. Som en del i denna satsning valde vi därför att i december erbjuda våra medarbetare utbildning i "En säker hand". I och med denna utbildning är vår personal rustad för att se, upptäcka och agera vid misstanke om pågående människohandel. Övriga arbetsgruppen i nätverket ska genomföra samma utbildning under våren 2020, därefter fortsätter arbetet med att ta fram en lokal handlingsplan för samverkan.

2.2 IOP Nyköping

Dialogen med arbetsmarknads- och socialnämnden i Nyköpings kommun, som inleddes under sommaren 2017 och mynnade våren 2019 ut i ett IOP-avtal för ett Härbärke med tillhörande Dagverksamhet i Nyköping, i stadsmissionens regi. Under året har det pågått en intensiv dialog med kommunen, Svenska Kyrkan, Fastighetsägare och Föreningen Träffpunkten (som bedrivit en öppen dagverksamhet för samma målgrupp under 17 år) för att planera för uppstart av verksamhet. Under sommaren 2019 genomfördes rekrytering av en verksamhetsledare, en assistent i socialt arbete och fyra boendestödjare. Fastighetsfrågan blev den största utmaningen i att starta upp i Nyköping, under hösten blev det klart att den gamla Biografen var det bäst lämpade alternativet, ritningar för ombyggnation togs fram och bygglovsärendet inleddes. Platsen var inte helt okontroversiell då den ligger bredvid en skola och mot ett nyrenoverat hotell och en finare bostadsrättsförening. Nyköpings församling erbjöd tillfälliga lokaler för arbetslaget att tillgå för att jobba samman teamet under slutet av året. Korskyrkan erbjöd sin lokal för att möjliggöra öppnandet av en tillfällig dagverksamhet i väntan på att Biografen skulle färdigställas. Verksamhetsledaren påbörjade sin tjänst den 1 november, på plats i Eskilstuna för att lära känna Eskilstuna Stadsmission och få stöd i att jobba fram den nya verksamheten med tillhörande system och rutiner. I december påbörjade de övriga medarbetarna sina anställningar. December kunde därmed användas för att bygga ett bra team, etablera nätverk för samverkan runt om i Nyköping samt för att möjliggöra introduktion

i arbetet genom att det nya teamet fick jobba parallellt med medarbetare på Eskilstunas Härbärke och i den öppna Dagverksamheten vid några arbetspass under december. Uppstart av Härbärke med tillhörande dagverksamhet planeras till februari/mars 2020.

Nyköpingsteamet medverkade i utbildning i HLR (första hjälpen) och En säker hand (motverka människohandel) i december.

2.3 RSS samverkan

Eskilstuna stadsmissions Personliga ombud ingår i Sveriges stadsmissioners nätverk kring hemlöshet, där specialprojektet Bostad Först varit i främsta fokus under 2019. Nätverket fungerade tidigare som en referensgrupp till den årliga hemlöshetsrapporten, men under året beslutades att nätverket inte skulle ha något formellt uppdrag utan kvarstå som ett frivilligt nätverk för att dela erfarenheter och samverka kring olika hemlöshetsfrågor.

I arbetet med att bilda opinion och lyfta fattigdomsfrågan ingår vi gemensamt med övriga nio Stadsmissioner i ett forskningsprojekt i samverkan med Ersta Sköndal Högskola. Vid tre mätillfällen sammanställs statistik gällande hur många människor i fattigdom som får olika former av stöd och hjälp från Sveriges Stadsmissioner. I arbetet kring framtagandet av 2019 års fattigdomsrapport ingick Eskilstuna Stadsmissions socialchef som en del i arbetsgruppen. Resultaten presenterades den 17 oktober, på Fattigdomsdagen, med tema Matfattigdom. Eskilstuna Stadsmission uppmärksammade rapportsläppet genom att hålla en öppen presentation av Fattigdomsrapporten på ABF-huset, med efterföljande sopplunch (lagad med hjälp av matsvinn) på Fristadstorget. I november fortsatte vi att uppmärksamma fenomenet matfattigdom genom att delta i ABFs hållbarhetsmånad. Där fanns vi representerade med hjälp av en fotoutställning om Matlaget med fokus på social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Vid vernissage av fotoutställningen bjöds återigen på sopplunch tillagad av matsvinn.

Under 2019 fortsatte RSS specialprojekt kring funktionellt matsvinn, finansierat via postkodslotteriet. Eskilstuna Stadsmissions socialchef satt under 2019 i styrgruppen för projektet, som kommer pågå under två års tid med syftet att skapa ett digitalt lager för tillgängligt funktionellt matsvinn och till det knyta ett effektivt redistributionssystem. Parallellt med detta pågår ett arbete kring konceptualisering av befintliga matsvinnsmodeller inom Sveriges Stadsmissioner, likaså inledde forskare från Stockholms Universitet ett arbete med att utveckla enkäter för att mäta effekt i Stadsmissionens olika matkassemodeller, i denna utveckling kommer Eskilstuna och Uppsala finnas med. med målet att kunna omsätta mer funktionellt matsvinn till förmån för fler människor i ekonomisk utsatthet.

2.4 Kvalitetsledningsarbete

Eskilstuna Stadsmissions arbete med kvalitet och effekt har hög prioritet. Under 2019 har vi arbetat med att färdigställa vårt kvalitetsledningssystem som vi räknar med ska vara i drift under första halvåret 2020.

3. Bemanning och arbetsintegration

3.1 Personal

Eskilstuna Stadsmissions kansli/ledningsgrupp bestod större delen av 2019 av tre helårstjänster: Direktör, Socialchef samt Insamlings- och kommunikationsstrateg. I oktober beslutades att de tre nya verksamhetsledarna (tre helårstjänster) skulle ingå till viss del i ledningsgruppen, ett arbete som inleddes under två konferensdagar på Låsta gård. Där genomfördes också ett arbete kring arbetsmiljö utifrån en genomförd enkät bland samtliga medarbetare. Härbärget bemannades med 3 helårstjänster. Dagverksamheten bemannades med 2 helårstjänster. Personligt Ombud bemannades med en helårstjänst. Crossroads bemannades januari-mars 2019 med en 50 % tjänst, mars-oktober med 25% tjänst och november-december med 25% tjänst plus 25% timvikarie. Matlaget bemannades första hälften av 2019 med en 80% tjänst och en 50% tjänst. Från juli och resterande del av 2019 utökades bemanningen i Matlaget till en 80 % tjänst samt en heltidsstjänst som verksamhetsledare. Vaktmästeri m.m. bemannades med 20% tjänst. I april tillsattes två helårsstjänster till Ungdomsguide. I november tillsattes en helårstjänst som verksamhetsledare till Nyköping. I december tillsattes 1 helårssanställd och fyra 85% tjänster till Nyköpingsteamet. Totalt hade Eskilstuna Stadsmission vid årets slut 16 heltids /helårsanställda och fyra deltidsanställda (85%). I september meddelade Eskilstuna Stadsmissions socialchef att hon skulle sluta sin tjänst i och med årsskiftet. Rekrytering av ny socialchef inleddes skyndsamt. Dagverksamhetens verksamhetsledare i Eskilstuna meddelade sin uppsägning i december, vilket också medförde behov av skyndsamt nyrekrytering. Under 2019 har vi haft åtta timvikarier knutna till våra sociala verksamheter.

3.2 Volontärer

I våra sociala verksamheter är volontärer en mycket viktig del av bemanningen. Under 2019 har vi haft mellan 20-30 aktiva volontärer i våra verksamheter. Målsättningen är att kontinuerligt rekrytera och engagera fler volontärer, men samtidigt kunna erbjuda attraktiva och tydliga uppdrag för de som vill engagera sig. I och med uppstarten av den öppna dagverksamheten i januari 2019 tilldelades volontärensvar till den nya verksamhetsledaren för att säkerställa kontinuitet och god samordning i rekrytering och uppföljning av våra volontärer, vilket säkerställer kvaliteten i det vi erbjuder och utför so är en del av det unika mervärde som vi kan erbjuda i våra sociala verksamheter. Det sammanlagda värdet av volontärer som kompletterar bemanningen i våra sociala verksamheter motsvarar ungefär 600 000 kronor per år, en ovärderlig resurs som vi behöver vårda och vidareutveckla.

3.3 Arbetsträning

Under 2019 har vi haft sju personer i arbetsträning i våra verksamheter. Arbetsträning har skett i samverkan med IPS/ Vuxenförvaltningen och Arbetsförmedlingen. Arbetsträning har genomförts i Dagverksamheten, Matlaget och Crossroads. Arbetsuppgifterna vi har kunnat erbjuda, med tillhörande stöd och uppföljningar, har varit: kafésysslor, klädsortering, möta

och stödjande deltagare, matsortering/ packning av mat/ märkning av mat/ vägning av mat, hämtning av livsmedel från butiker, och vissa vaktmästeriuppgifter.

3.4 Praktik

Under 2019 genomförde en socionomstudent sina verksamhetsförlagda studier inom Eskilstuna Stadsmission under 20 veckor.

4. Insamling och kommunikation

Som ideell förening är vi beroende av gåvor och insamlade medel, förutom olika former av samverkansavtal och upphandlingar, för att professionellt bedriva och utveckla flera sociala verksamheter för människor i utsatthet. Sedan början av 2017 finns en insamlings- och kommunikationschef anställd för att utveckla och bedriva ett aktivt insamlingsarbete. Insamlingsarbetet riktas till privatpersoner, företag, församlingar, föreningar, testamentsgåvor, organisationer, stiftelser samt fonder. Gåvorna kommer in via Plusgiro, Bankgiro, kortbetalning, kontanter samt swish.

Under 2019 har vi arrangerat och deltagit i flera samarbeten och aktiviteter. Här följer några exempel. Vålgörenhetskonsert på Eskilstuna teater arrangerad av Fastighetsbyrån, företagsträffar initierade av oss själva och andra aktörer, försäljning av vår egen stadsmissionspåse, försäljning av- och insamlingar via olika företag, föreningar och skolor. Riktade insamlingskampanjer till privatpersoner samt företag har genomförts bland annat via DM, direktmarknadsföring. Vi genomförde under våren vår första virala kampanj som gick under namnet "Hand upp för Eskilstuna" där företag skänkte 1000 kr och utmanade andra företag att göra detsamma via Facebook. Totalt gjorde 58 företag "hand upp för Eskilstuna". Vi signerade vårt första huvudsponsoravtal med Volvo för verksamheten Ungdomsguide.

Vi har genomfört flera insamlingsaktiviteter tillsammans med övriga nio stadsmissioner genom RSS, Riksföreningen Sveriges stadsmissioner. Exempel på det är Fastighetsbyrån, Herbalife samt fortsatt julkampanj med Åhléns som 2019 handlade om en "runda upp"-kampanj i alla varuhus.

Vi har samlat in ändamålsstyrda medel via Sparbanken Rekarne crowdfunding-plattform "Varmt om hjärtat" för att arrangera sommarläger för våra barnfamiljer som är medlemmar i vår verksamhet Matlaget. 19 barn och 10 vuxna samt personal och volontär deltog under det 4 dagar långa lägret. Vi samlade in drygt 75 000 via denna kanal och samarbetet med Sparbanken Rekarne. Utöver sommarlägret har vi dessutom genomfört flera uppskattade och välbesökta aktiviteter för vår målgrupp barnfamiljer, som är medlemmar i Matlaget.

Vår insamlingskommitté, som är en strategisk part till insamlingsarbetet, har träffats regelbundet under året. Vi har dessutom arrangerat en givarmiddag i samarbete med Elite hotell för inbjudna potentiella större givare. Totalt deltog 14 personer.

Vi har under det gångna året fortsatt arbeta medvetet för att stärka vårt varumärke genom att föreläsa, delta i debatter och seminarium. Tack vare sociala medier når vi snabbt ut till

drygt 5 500 personer som följer oss på Facebook. Vi kommer att fortsätta det långsiktiga arbetet med att bygga varumärket som är en viktig grund för fortsatt framgångsrikt insamlingsarbete och vår identitet.

Tack vare våra samverkansavtal med Eskilstuna pastorat och Eskilstuna kommun, samt generösa gåvor från enskilda gåvogivare, församlingar, föreningar, företag, fonder och stiftelser kan vi driva den viktiga verksamhet som vi gör. Ytterligare en möjliggörare av Stadsmissionär verksamhet är Svenska PostkodLotteriet - ett lotteri där vinsten från lottförsäljningen går till ideell verksamhet via 57 förmånstagare. Riksföreningen Sveriges Stadsmissioner, där Eskilstuna stadsmission ingår, är en av dessa förmånstagare.

Eskilstuna den 13 februari 2020

/ Carolina Bäck